Από τους δρόμους στην εξουσία: Το ενδιαφέρον κοινωνικό πείραμα της Σερβίας. Του Αργύρη Αργυριάδη

Στην Ελλάδα, αντίστοιχες κοινωνικές εκρήξεις, τα τελευταία χρόνια, δεν απέκτησαν ανάλογη αυτοτελή πολιτική επιδραστικότητα

Τρίτη 03 Νοεμβρίου 2026, 07:00

Γράφει
Αργύρης Αργυριάδης

Η εκλογική νίκη της «Φοιτητικής Λίστας» στη Σερβία αποτελεί μία ιστορική πολιτική ανατροπή. Ένα κίνημα που γεννήθηκε από την οργή για τον θάνατο 16 ανθρώπων στον σιδηροδρομικό σταθμό του Νόβι Σαντ κατάφερε, μέσα σε δύο χρόνια, να ανατρέψει την πολιτική κυριαρχία του Αλεξάνταρ Βούτσιτς. Με ποσοστό περίπου 53%, οι φοιτητές απέδειξαν ότι η κοινωνική διαμαρτυρία μπορεί να μετατραπεί σε πλειοψηφικό πολιτικό ρεύμα.

Τετάρτη 28 Οκτ 2026, 10:00
Οι μαθητές σε τάξη, η κοινωνία σε αταξία. Του Αργύρη Αργυριάδη
ΑΠΟΨΕΙΣ

Το ενδιαφέρον, ωστόσο, δεν βρίσκεται μόνο στο αποτέλεσμα. Βρίσκεται στον τρόπο. Οι Σέρβοι φοιτητές απέφυγαν την κομματική κηδεμονία, τον πολιτικό κομφορμισμό και τις ποικιλώνυμες ιδεολήψεις. Στον αντίποδα όλων αυτών συγκρότησαν συλλογικές διαδικασίες, επέλεξαν υποψηφίους από διαφορετικούς κοινωνικούς χώρους και μετέτρεψαν την απαίτηση για δικαιοσύνη σε πρόταση θεσμικής αλλαγής. Δεν περιορίστηκαν στην καταγγελία. Διεκδίκησαν την πολιτική ευθύνη. Και μάλιστα με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες.

Στην Ελλάδα, αντίστοιχες κοινωνικές εκρήξεις, τα τελευταία χρόνια, δεν απέκτησαν ανάλογη αυτοτελή πολιτική επιδραστικότητα. Για παράδειγμα, το «κίνημα των Αγανακτισμένων», το 2011, συγκέντρωσε εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες στις πλατείες, αλλά η απουσία ενιαίου πολιτικού σχεδίου επέτρεψε την απορρόφηση της δυναμικής του από υφιστάμενα και αναδυόμενα κόμματα, συχνά με αντιφατικούς ιδεολογικούς προσανατολισμούς.

Στο ίδιο πλαίσιο, οι κινητοποιήσεις για τα Τέμπη ανέδειξαν ένα πρωτοφανές αίτημα δικαιοσύνης, λογοδοσίας και θεσμικής αξιοπιστίας. Ωστόσο, η προσπάθεια κομματικής οικειοποίησης, η προσωποποίηση της εκπροσώπησης και η δυσκολία συγκρότησης μίας κοινής θετικής ατζέντας περιόρισαν τη δυνατότητα μετατροπής της κοινωνικής οργής σε συνεκτική πολιτική δύναμη.

Αντίστοιχα, οι φοιτητικές κινητοποιήσεις στην Ελλάδα, παρά τη μαζικότητα και την αγωνιστικότητά τους, παρέμειναν εντός του πλαισίου της καθεστηκυίας κομματικής τάξης πραγμάτων.

Υπάρχει, όμως, μία ουσιαστική διαφορά. Στη Σερβία, σημαντικό τμήμα της αντιπολίτευσης επέλεξε να στηρίξει τη φοιτητική πρωτοβουλία αντί να την ανταγωνιστεί. Στην Ελλάδα, τα κόμματα συχνά αντιμετωπίζουν τα κοινωνικά κινήματα ως δεξαμενές εκλογικής επιρροής και όχι ως αυτόνομους φορείς παραγωγής πολιτικής. Προτιμούν το «καπέλωμα» και τον πατερναλισμό αντί της κοινωνικής συστοίχησης.

Προφανώς, τα ανωτέρω δεν συνεπάγονται ότι κάθε κοινωνικό κίνημα οφείλει να μετατραπεί σε κόμμα. Η πολιτική επιδραστικότητα μπορεί να εκφραστεί και μέσα από θεσμικές μεταρρυθμίσεις, κοινωνικές κατακτήσεις και αλλαγές στην κυβερνητική ατζέντα.
Το πραγματικό δίδαγμα, συνεπώς, της Σερβίας είναι βαθύτερο: Η διαμαρτυρία αποκτά διάρκεια όταν συνδυάζει ηθική νομιμοποίηση, συλλογική οργάνωση, πολιτική αυτονομία και αξιόπιστο σχέδιο διακυβέρνησης. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον κοινωνικό πείραμα που χρήζει περαιτέρω μελέτης και θεωρητικής επεξεργασίας.

Σε κάθε περίπτωση, το μήνυμα των φοιτητών της Σερβίας είναι κρυστάλλινο με πολλούς αποδέκτες. Μόλις απέδειξαν στην πράξη ότι ναι μεν η οργή μπορεί να γεμίσει τις πλατείες, αλλά μόνον η «οργανωμένη ελπίδα» μπορεί να αλλάξει την εξουσία. Και κατ' επέκταση τις ζωές όλων μας...

** Δημοσιεύθηκε στη «Μακεδονία της Κυριακής» στη 01.11.2026*

Μακεδονία της Κυριακής # Σερβία

Διάβαστε περισσότερα

Δευτέρα 23 Νοε 2026, 18:25
Εξεταστική για το ιδιωτικό χρέος: 16 χρόνια νόμοι, μύθοι και αντιφάσεις. Γράφει ο Αργύρης Αργυριάδης
Μακεδονία της Κυριακής
Αργύρης Αργυριάδης

Τρίτη 17 Νοε 2026, 10:00
Το καλώδιο, το estoppel και η κυβερνητική σιωπή. Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής
Αργύρης Αργυριάδης

Τρίτη 10 Νοε 2026, 10:05
Εκλογές στις ΗΠΑ - Δέκα μηνύματα για την Ελλάδα, την Ευρώπη και την προοδευτική παράταξη. Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής # ΗΠΑ
Αργύρης Αργυριάδης

Τετάρτη 28 Οκτ 2026, 10:00
Οι μαθητές σε τάξη, η κοινωνία σε αταξία. Του Αργύρη Αργυριάδη
Μακεδονία της Κυριακής
Αργύρης Αργυριάδης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2021-2027
Πρόγραμμα Κεντρική Μακεδονία